

СУДНОМЕХАНІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ШУМИЛО Олександр Миколайович

В. о. декана факультету, к. т. н., доцент

Народився 3 травня 1973 р. у с. Фонтанка Комінтернівського району Одеської області.

У 1995 р. закінчив факультет механізації портів Одеського державного морського університету за спеціальністю «Механізація перевантажувальних робіт». З того ж року працював асистентом на кафедрі теорії механізмів і машин та деталей машин ОДМУ.

У 2008 р. Олександр Миколайович захистив кандидатську дисертацію на тему «Визначення опору втомі і забезпечення довговічності деталей машин за режимом навантаження». У сфері його наукових інтересів — міцність конструкцій і деталей суднових машин, забезпечення їх довговічності.

Є автором понад 40 наукових та методичних праць.

Судномеханічний факультет існує від дня заснування університету і впродовж десятків років готує інженерів-механіків. Сьогодні він забезпечує підготовку фахівців за двома спеціальностями — «Суднові енергетичні установки та устаткування» і «Експлуатація суднових енергетичних установок» — та такими провідними профілями, як експлуатація суднових енергетичних установок, організація й управління судноремонтним виробництвом на підприємствах морського флоту, технічне обслуговування флоту, ремонт суднового обладнання, проектування суднового устаткування, механізмів та силових систем.

Основним місцем роботи фахівців, які закінчили судномеханічний факультет ОНМУ, є морські судна, судноремонтні заводи, проектно-конструкторські і науководослідні організації, технічні служби й відділи судноплавних компаній.

Базову підготовку інженерів-судномеханіків здійснюють такі кафедри:

— «Суднові енергетичні установки та технічна експлуатація» (завідувач — д. т. н., доц. Р. А. Варбанець);

— «Судноремонт» (д. т. н., проф. В. Д. Євдокимов);

— «Технологія матеріалів» (к. т. н., проф. О. І. Стальніченко);

— «Охорона та безпека на морі» (к. т. н., проф. А. О. Волошин).

У різні роки на судномеханічному факультеті працювали і працюють відомі вчені та педагоги — професори В. О. Анічков, С. Т. Каменський, К. М. Канцер, Я. З. Казавчинський, В. С. Мартиновський, С. Д. Левінсон, Л. А. Коздоба, А. А. Мірюшенко, В. Ф. Кравчук, М. І. Лаппа, І. Д. Конопльов, В. А. Загорученко, А. Г. Табачников, В. В. Лаханін, В. С. Семенов, Ю. Я. Фомін, В. О. Загоруйко, Р. В. Меркт, О. І. Стальніченко, О. А. Васерман, В. Г. Івановський, В. Д. Євдокимов, В. П. Сторожев, В. П. Матвеєнко.

Деканами факультету були професори К. М. Канцер, В. Ф. Кравчук, В. С. Мартиновський, В. О. Загоруйко та доценти Л. П. Буришкін, Є. Є. Зирянов, Л. В. Князев, А. І. Красотов, Г. О. Лонгре, С. Я. Соломатін, А. О. Волошин, В. В. Груздев. З вересня 2012 р. його очолює к. т. н., доц. О. М. Шумило.

Сучасна професійна підготовка суднових механіків потребує безперервного оволодіння новітніми науковими досягненнями і базується на прогресивних наукових та

*В. С. Мартиновський,
декан факультету
(1930–1932),
д. т. н., професор*

*К. М. Канцер,
декан факультету
(1932–1941),
д. т. н., професор*

*О. І. Красотов,
декан факультету
(1941–1944),
доцент*

*Л. П. Буришкін,
декан факультету
(1951–1955),
к. т. н., доцент*

*Г. О. Лонгре,
декан факультету
(1959–1961),
к. т. н., доцент*

методичних розробках, оновленій лабораторній базі, навчальних майстернях, машинному залі і тренажерному комплексі, які мають у своєму розпорядженні кафедри факультету.

Судномеханічний факультет сьогодні — це навчальний науково-виробничий комплекс, здатний вирішити різні питання професійної підготовки суднових і берегових інженерів-механіків високої кваліфікації, чий рівень відповідає світовим вимогам.

У процесі навчання використовуються реальні судові машини та механізми, локальні системи управління і комп'ютерні тренажери. Важливою складовою підготовки фахівців морського транспорту є виробничі практики, під час яких студенти здобувають потрібні професійні навички та досвід роботи на судноремонтних і суднобудівних заводах, у науково-дослідних організаціях, на судах вітчизняних та закордонних судноплавних компаній.

Викладачі кафедр факультету розробляють низку наукових напрямів, серед яких найважливіші:

- дослідження й удосконалення паливоподавання і робочого процесу СДВЗ, оптимізація режимів роботи СДВЗ, моніторинг технічного стану двигунів внутрішнього згоряння та роторних машин, дослідження термодинамічних властивостей озонобезпечних хладонів і їх сумішей та розробка автоматизованих систем для розрахунку властивостей цих речовин;
- вивчення проблем підвищення утомленої міцності деталей машин; створення нових технологій і обладнання для відновлення та зміцнення деталей судових машин і механізмів;
- надійність машин, прогресивні технології, що зміцнюють надійність машин та фізичні методи досліджень;
- розробка технічних засобів охорони суден і портів споруд.

Кафедра судових енергетичних установок і технічної експлуатації

Варбанець Роман Анатолійович — завідувач кафедри, д. т. н., доц., академік Академії наук суднобудування України.

У 1986 р. закінчив Одеське вище інженерне морське училище (зараз — Одеська національна морська академія), де опанував спеціальність «Автоматизація теплоенергетичних процесів». З 1995 р. Р. А. Варбанець працює в Одеському державному морському університеті.

У 1997 р. захистив кандидатську дисертацію, а в 2010 р. — докторську на тему «Діагностичний контроль судових дизелів в експлуатації».

Роман Анатолійович проводить дослідження в галузі теорії робочого процесу та параметричної діагностики двигунів внутрішнього згоряння. Розробив низку діагностичних комплексів DEPAS 2/34, 3.0, 4.0, які широко застосовуються під час експлуатації судових, залізничних і стаціонарних дизельних установок.

Р. А. Варбанець, завідувач кафедри, д. т. н., доцент

Кафедра була створена в 1996 р. шляхом злиття трьох базових кафедр судномеханічного факультету — судових енергетичних установок, судових двигунів внутрішнього згоряння і термодинаміки та загальної теплотехніки. **Кафедра судових енергетичних установок** заснована у 1930 р. під назвою судових паросилових установок. Її організатором та першим завідувачем став проф. В. О. Анічков. Свого часу цей вчений був одним з ініціаторів створення Одеського інституту інженерів водного транспорту.

У 1938 р. керівником кафедри став проф. Д. І. Рабинович — знаний учений-теплотехнік. Він досліджував використання українського бурого вугілля, розробляв новий тип радіаційного парогенератора з верхнім паливоподаванням для промислових і судових установок.

У роки війни кафедру очолював тодішній декан судномеханічного факультету, доц. А. І. Красотов, а з 1952 р. — доц. В. Ф. Кравчук, майбутній проректор із наукової роботи ОІМФУ.

У післявоєнний період тут працювали доктори технічних наук, професори В. А. Лаптев, М. І. Лаппа, В. В. Лаханін, кандидати технічних наук, доценти В. І. Литвак, Г. О. Лонгре, С. А. Гінзбург, І. В. Пасічник, А. І. Рисович, Б. М. Бурачков, В. І. Абрамов, Л. В. Князев, С. Я. Соломатін, Б. І. Стрикиця. Вони зробили великий внесок у дослідження парових і газових турбін для морського флоту. Так проф. М. І. Лаппа почав опановувати новий перспективний науковий напрям — хвильові енергообмінники, — а також вивчав теплові і вібраційні стани суден турбомашин, розробив низку винаходів. Професор В. А. Лаптев — фахівець у сфері динаміки турбін, автор більше 40 наукових праць.

Доценти А. І. Рисович, Б. М. Бурачков і В. І. Абрамов займалися удосконалюванням пускових режимів паротурбінних установок, створили та запровадили вібродіаг-

Є. Є. Зирянов, декан факультету (1961–1965, 1970–1973), доцент

В. О. Загоруйко, декан факультету (1965–1970), д. т. н., професор

Л. В. Князев, декан факультету (1973–1982), доцент

А. О. Волошин, декан факультету (1987–2004), к. т. н., професор

В. В. Груздев, декан факультету (2004–2012), к. т. н., професор

*Я. З. Казавчинський,
завідувач кафедри
ТМіЗТ (1958–1968),
д. т. н., професор*

*В. О. Загорученко,
завідувач кафедри
ТМіЗТ (1968–1989),
професор*

*В. О. Загоруйко,
завідувач кафедри
ТМіЗТ (1989–1996),
професор*

*Ю. Я. Фомін,
завідувач кафедри ДВЗ,
(1966–1996),
д. т. н., професор*

*В. О. Анічков,
завідувач кафедри
СПСУ (1930–1938),
професор*

ностичну штатну апаратуру контролю суднових турбін. Професор В. В. Лаханін вивчав проблеми надійності суднових машин, проводив наукові дослідження спільно з працівниками Чорноморського і Каспійського морських пароплавств, підготував більше 35 кандидатів і докторів наук.

Доценти В. І. Литвак, Г. О. Лонгре, С. А. Гінзбург, І. В. Пасічник, Л. В. Князев, С. Я. Соломатін, Б. І. Стрикиця зробили великий внесок у розвиток навчально-методичної бази кафедри, були її провідними лекторами. У цьому підрозділі інституту розпочинали свій трудовий шлях майбутні доктори технічних наук, професори Л. А. Коздоба, І. Д. Конопльов.

Кафедра двигунів внутрішнього згоряння створена у 1930 р. Вона завжди була однією із провідних кафедр судномеханічного факультету. Її відкриттям опікувався проф. С. Д. Левенсон. Протягом тривалого часу (до 1956 р.) він очолював цю кафедру.

У роки становлення інституту та судномеханічного факультету зокрема співробітники кафедри двигунів внутрішнього згоряння доклали чимало зусиль до розвитку науково-дослідної і лабораторної бази. Вони надавали науково-технічну допомогу працівникам водного транспорту, проводили теоретичні й експериментальні дослідження, займалися підготовкою і підвищенням кваліфікації педагогічних та наукових кадрів.

На кафедрі працювали проф. К. М. Канцер, доценти В. С. Мартиновський (майбутній заслужений діяч науки і техніки УРСР, ректор Одеського технологічного інституту харчової і холодильної промисловості), А. А. Мірюшенко (згодом заслужений працівник вищої школи УРСР,

завідувач кафедри Одеського вищого інженерного морського училища), Я. З. Казавчинський (з 1958 р. очолював кафедру термодинаміки і загальної теплотехніки, заснував одеську школу досліджень теплофізичних властивостей речовин).

Протягом 1956–1963 рр. кафедрою двигунів внутрішнього згоряння керував к. т. н., доц. Л. П. Буришкін, із 1963 до 1965 р. — д. т. н., проф. В. В. Лаханін. У 1966 р. її завідувачем став заслужений діяч науки й техніки УРСР, д. т. н., проф. Ю. Я. Фомін. Він підготував багатьох кандидатів і докторів наук, серед яких — професори В. Г. Івановський та А. О. Волошин.

Упродовж 1961–1996 рр. тут працював д. т. н., проф. В. С. Семенов — відомий учений у галузі суднових дизелів.

Кафедра підтримувала зв'язки з Чорноморським і Каспійським морськими пароплавствами, Брянським машинобудівним та Коломенським тепловозбудівним заводами, Центральним науково-дослідним інститутом морського флоту, Центральним науково-дослідним дизельним інститутом й ін. Разом із працівниками цих організацій і установ викладачі вирішували багато виробничих проблем, серед яких — переведення суднових дизелів на важке паливо, дослідження надійності і якості суднових дизелів, підвищення рівня їх технічного обслуговування, оптимізація експлуатаційних режимів роботи суднових дизельних установок, розробка нових теорій робочого процесу, теплонапруженості і паливоподавання суднових дизелів.

За великий внесок у підготовку інженерних та наукових кадрів, а також високий економічний ефект від впро-

У лабораторії курсового та дипломного проектування

Практичні заняття студентів СМФ у машинному залі кафедри суднових енергетичних установок і технічної експлуатації

Викладачі кафедри суднових енергетичних установок і технічної експлуатації. Зліва направо: перший ряд: к. т. н. доц. Л. С. Вітюк, ст. лаб. Г. Г. Накурда, к. т. н., доц. О. Г. Слинко, к. т. н., проф. С. Я. Соломатін, д. т. н., проф. О. А. Васерман, д. т. н., проф. В. Г. Івановський, зав. кафедри, д. т. н., проф. Р. А. Варбанець, ст. викл. В. П. Губанов; другий ряд: ст. лаб. С. В. Заяц, ст. викл. М. Ф. Латій, ст. лаб. О. В. Хіміч, асист. А. В. Синіцин, к. т. н., доц. О. О. Мовчан, асист. В. В. Коновалов, ст. викл. Ю. В. Клінаєв, к. т. н., доц. В. П. Мальчевський, к. т. н., проф. В. І. Черемісін, старші викладачі В. С. Губін, Є. Б. Олевинський, асистенти С. В. Козловський, О. А. Росомаха, старші викладачі Ю. О. Мехедов, О. О. Сторчак

вадження результатів науково-дослідних робіт професори Ю. Я. Фомін та В. С. Семенов були нагороджені знаком Міністерства морського флоту СРСР «Почесний працівник морського флоту». Професори В. С. Семенов і В. Г. Івановський отримали медалі ВДНГ СРСР.

Дослідження теплофізичних властивостей газів, рідин і їх сумішей проводили також працівники **кафедри термодинаміки та загальної теплотехніки**, заснованої в 1958 р. Протягом десяти років її очолював проф. Я. З. Казавчинський, а потім його учні — професори В. О. Загорученко (1968–1989) і В. О. Загоруйко (1989–1996).

Перший завідувач кафедри створив наукову школу з вивчення теплофізичних властивостей речовин і підготував 30 кандидатів технічних наук, з яких 12 стали докторами наук. Серед них — три заслужені діячі науки й техніки України О. А. Васерман, В. І. Недоступ і А. Л. Цикало та лауреат Державної премії Росії В. А. Рабинович.

За підтримки співробітників провідних науково-дослідних інститутів Я. З. Казавчинський домігся організації при кафедрі проблемної лабораторії судової холодильної техніки та прикладної термодинаміки. Вона успішно функціонувала протягом 1966–1987 рр., а потім була включена до складу ЮжНДІМФ.

Проведені в інституті дослідження теплофізичних властивостей були дуже актуальними для сфери енергетики, ракетної та криогенної техніки, газової і хімічної промисловості. Професор Я. З. Казавчинський та його учні, професори О. А. Васерман, В. О. Загорученко, А. Г. Табачников й інші співробітники кафедри склали точні рівняння стану та таблиці термодинамічних властивостей важливих для техніки речовин: води, водяної пари, повітря, азоту, кисню, аргону й інших одноатомних газів, багатьох вуглеводнів, газів, що дисоціюють, холодоагентів і сумішей газів.

На кафедрі термодинаміки та загальної теплотехніки функціонувала експериментальна лабораторія, де під керівництвом В. О. Цимарного були проведені дослідження щільності низки речовин під впливом широкого діапазону температур і тисків. Тут також відбувалися роботи з удосконалення технології перевезення рідких вантажів. В. О. Загоруйко керував вивченням властивостей гігроскопічних вантажів, які транспортують морські судна.

Співробітники кафедри О. А. Васерман, В. О. Загорученко, В. О. Цимарний брали участь у роботі Комісії АН СРСР із термодинамічних властивостей газів та рідин і ради АН СРСР із проблеми «Теплофізика».

Загалом з 1950 до 2010 р. теплофізики ОІМФу-ОНМУ виконали близько 60 госпдоговірних та держбюджетних тем, видали понад 1000 наукових праць (зокрема 22 монографії, половина з яких була перевидана у США), отримали 12 авторських свідоцтв на винаходи і чотири патенти України, взяли участь у 70 міжнародних та всесоюзних конференціях, представивши увазі наукової спільноти більше 200 доповідей. За останні 15 років їхні доповіді були заслухані учасниками 13 міжнародних конференцій у США, Франції, Німеччині, Великобританії, Чехії, Словаччині та Греції, чотирьох конференцій із теплофізики в Росії. У 1987 р. за розробку комплексної системи оперативного забезпечення народного господарства СРСР нормативно-довідковими даними про теплофізичні властивості технічно важливих газів і рідин О. А. Васерман, В. О. Рабинович, В. О. Цимарний та група теплофізиків інституту були удостоєні премії Ради Міністрів СРСР. Економічний ефект від запровадження цієї системи перевищив 10 млн руб. на рік.

Колектив об'єднаної кафедри суднових енергетичних установок і технічної експлуатації продовжує розвивати наукові традиції своїх попередників.

Нині завідувачем є д. т. н., доц. Р. А. Варбанець. Під його керівництвом тут працюють доктори технічних наук, професори В. Г. Івановський, О. А. Васерман, кандидати технічних наук, доценти С. Я. Соломатін, Л. С. Вітюк, В. І. Черемісін, О. Г. Слинко, В. П. Мальчевський, старші викладачі О. О. Сторчак, В. С. Губін, В. П. Губанов, Ю. О. Мехедов, Ю. В. Клінаєв, Є. Б. Олевинський, асистенти С. В. Козловський, О. А. Розсомаха, В. В. Галкін, О. О. Синіцин, ст. лаб. Г. Г. Накурда, лаб. М. І. Гавриленко.

На держбюджетній і контрактній основі кафедра готує інженерів-механіків (бакалаврів, спеціалістів та магістрів) у сфері суднової і стаціонарної енергетики.

Науковці та викладачі проводять дослідження, присвячені підвищенню надійності й економічності судових машин і механізмів. Так під керівництвом доц. Р. А. Варбанця виконані роботи у галузі теорії робочого процесу та параметричної діагностики двигунів внутрішнього згоряння. Розроблено методологію й теоретичні основи діагностичного контролю робочого процесу дизелів в умовах експлуатації, створено і впроваджено концепцію комплексного аналізу параметрів робочого процесу, паливоподавання та газорозподілу, теорію синхронізації даних моніторингу робочого процесу. Спроектовано і виготовлено низку діагностичних комплексів, які знайшли широке застосування у судових, залізничних та стаціонарних дизельних установках в Україні та за кордоном, зокрема в Росії.

Професор С. Я. Соломатін керує роботами з підвищення надійності і безпеки роторного устаткування енергетичних установок. Виконуються вібраційні випробування турбомашин у період експлуатації та пусконаладжувальних режимів після ремонту для виявлення дефектів на ранній стадії, планування ремонту машин.

Протягом останніх десяти років під керівництвом проф. О. А. Васермана відбувається вивчення теплофізичних властивостей сумішей різних холодоагентів. Розроблено автоматизовані системи для розрахунку властивостей речовин і циклів паротурбінних установок (головні виконавці — С. В. Козловський, В. П. Мальчевський, О. Г. Слинко).

Систематично оновлюється дослідницька база кафедри. У лабораторії судових допоміжних механізмів під керівництвом к. т. н., доц. Л. С. Вітюка створені установки для проведення лабораторних робіт на сучасному рівні. У лабораторії моніторингу робочого процесу судових

дизелів внутрішнього згоряння під час занять використовують дизелі, а в котельному і турбінному відділеннях машинного залу відбуваються теплотехнічні випробування судового парового казана та турбогенератора. В лабораторії технічної діагностики використовується сучасна діагностична апаратура для вимірювання вібрації, зношування підшипників кочення, товщини стінок, а також прилади інших методів технічної діагностики.

Великий внесок у розвиток лабораторної бази кафедри роблять старші викладачі В. П. Губанов, Ю. А. Мехедов і В. С. Губін.

Кафедра судноремонту

Євдокимов Вадим Дмитрович — завідувач кафедри, д. т. н., проф.

Народився 20 травня 1931 р. у м. Одеса.

У 1955 р. закінчив механічний факультет Одеського політехнічного університету.

В 1961 р. захистив кандидатську дисертацію «Довговічність деталей машин», а в 1969 р. — докторську, присвячену вивченню знакозмінних деформацій при терті і поверхнево-активними матеріалами.

З 1998 р. В. Д. Євдокимов працює завідувачем кафедри судноремонту.

Він — засновник і головний редактор науково-виробничого журналу «Проблеми техніки». У колі його інтересів — довговічність машин, фізико-хімічна механіка матеріалів, електрофізичні процеси при деформуванні поверхневих шарів.

Є автором понад 300 наукових статей, 12 монографій, 45 патентів на винаходи.

Кафедра виокремилася у самостійний підрозділ в 1934 р. із кафедри архітектури корабля та отримала назву «Технологія і організація судноремонту». Її першим завідувачем був проф. С. Т. Каменський.

Під час Великої Вітчизняної війни вона разом з інститутом перебувала в евакуації в Самарканді, а потім в Астрахані.

В. Д. Євдокимов, завідувач кафедри судноремонту, д. т. н., професор

Колектив кафедри судноремонту (1985 р.). Зліва направо: перший ряд: О. П. Сушкін, Б. Б. Макаров, Ю. І. Кривошеєв, В. Г. Трусов (завідувач кафедри), В. Т. Горбатюк; другий ряд: В. П. Сторожев, В. В. Груздев, А. П. Пашков, В. І. Сидоренко, В. Д. Амбакадзе

У лабораторії судноремонту

Співробітники кафедри судноремонту. Зліва направо: перший ряд: асист. Н. І. Олександровська, доц. Л. В. Мартинов, ст. лаб. В. І. Бутук, завідувач кафедри, проф., В. Д. Євдокимов, ст. викл. В. І. Шахов; другий ряд: викл.-стажист Е. П. Богомолов, зав. лаб. І. А. Потравко, ст. лаб. А. Я. Крейзерова, доценти Ю. О. Никифоров, Л. В. Кошарська, проф. В. П. Сторожев, доц. Л. В. Пізінціалі, проф. А. В. Шахов, доц. О. О. Левченко

У різні роки кафедрою завідували кандидати технічних наук, доценти В. А. Лаптев, М. І. Спітковський, І. М. Коробцов, Д. Д. Беньковський, В. Г. Трусєв, А. П. Пашков. Із 1998 р. її очолює д. т. н., проф. В. Д. Євдокимов.

Історично кафедра розташовувалася у лабораторному корпусі інституту, де розміщувалися її лабораторні приміщення та обладнання. На початку 90-х рр. ХХ ст. після спорудження висотної будівлі університету їй виділили приміщення на дев'ятому поверсі адміністративного корпусу.

Кафедра судноремонту є випускною, вона готує бакалаврів, спеціалістів і магістрів.

Зараз тут працює 12 викладачів, зокрема троє професорів (В. Д. Євдокимов, В. П. Сторожев, А. В. Шахов), п'ятеро доцентів (серед них — Ю. О. Никифоров, Л. В. Мартинов, О. О. Левченко), двоє старших викладачів (В. І. Шахов, Л. В. Пізінціалі), асист. Н. І. Олександровська, зав. лаб. І. А. Потравко та старші лаборанти А. Я. Крейзерова, В. І. Бутук.

Викладачі кафедри читають лекції з 38 дисциплін для студентів шести факультетів (в основному — судномеханічного та кораблебудівного) стаціонарної форми навчання, а також на заочному відділенні. Практичні заняття відбуваються у лабораторіях метрології, дефектоскопії, технології судноремонтних робіт.

Останнім часом активізувалася підготовка кандидатських і докторських дисертацій. Так при науковому консультуванні завідувача кафедри найстарший працівник університету, доц. В. П. Сторожев у 2002 р. захистив докторську дисертацію зі спеціальності «Машинознавство», а в 2005 р. доктором наук став В. В. Тарапата — колишній докторант В. Д. Євдокимова в Одеській національній морській академії.

Докторську дисертацію також захистив А. В. Шахов. У 2001 р. кандидатську дисертацію захистила Л. В. Кошарська. Вже підготовлені до захисту кандидатські Н. І. Олександровської (керівник — А. В. Шахов), О. С. Макаренко, В. В. Кравця (В. Д. Євдокимов) та докторська О. О. Левченка (консультант — В. Д. Євдокимов).

Велике наукове значення мають праці вчених кафедри судноремонту ОМНУ. Так світ побачили монографії «Трибологія» (В. Д. Євдокимов, О. С. Макаренко, 2009), «Трибологія знакопеременного трення» (В. Д. Євдокимов, 2012), «Метрологія і стандартизація» (В. Д. Євдокимов, В. В. Кравець, 2012), навчальний посібник із метрології та якості, який отримав гриф МОН України (Л. П. Клименко, Л. В. Пізінціалі, Н. І. Олександровська, В. Д. Євдокимов, 2011), навчальне видання «Механические передачи» (В. П. Сторожев, 2010), посібник «Технологія судноремонту» (Л. В. Мартинов, 2011). Триває підготовка комплексного навчального посібника для курсу «Судноремонт».

Викладачі кафедри публікують наукові статті і видають методичні посібники. Цьому сприяє журнал «Проблеми техніки», який був заснований у 2002 р. професором В. Д. Євдокимовим.

Кафедра технології матеріалів

Стальніченко Олег Іванович — завідувач кафедри, к. т. н., проф.

Народився 20 березня 1939 р. в Одеській області.

У 1962 р. здобув освіту на судномеханічному факультеті ОПМФу. Є автором більш ніж 150 наукових та навчально-методичних праць, зокрема двох підручників, 11 навчальних посібників і шести монографій. Він — заслужений працівник освіти України.

А. П. Пашков, завідувач кафедри судноремонту (1995–1998), к. т. н., професор

О. І. Стальніченко, завідувач кафедри технології матеріалів, к. т. н., професор

Колектив кафедри технології матеріалів. Зліва направо: перший ряд: доц. О. В. Кобзарук, ст. викл. Є. В. Генріксен, зав. майстерень С. К. Котлярова, зав. кафедри, проф. О. І. Стальніченко, ст. лаборант В. В. Беліченко, лаборант А. О. Погребняк; другий ряд: навчальний майстер О. Є. Гасвський, лаб. В. О. Примачок, зав. лабораторії Е. Г. Таратунін, ст. вик. Р. В. Котенко, майстри виробничого навчання А. В. Мотинга, М. О. Незгодюк, асист. О. В. Шамо́в, майстри виробничого навчання Г. К. Нирковський, І. М. Федоров, Д. П. Соловійов, доц. Б. В. Смажило, майстер виробничого навчання В. В. Чарквіани

Кафедра технології матеріалів відкрита в 1930 р. Її першим завідувачем був проф. В. О. Анічков, наукові праці якого присвячені дослідженню надійності і довговічності суднових машин та механізмів. Іменем цього відомого вченого і талановитого педагога було назване навчальне судно — «Професор Анічков».

У різний час кафедрою керували доценти Л. В. Єлін, С. О. Іванов, Д. Д. Беньковський, О. І. Нікіфоров. Разом із колективом викладачів і навчально-допоміжним персоналом вони створили навчальні й наукові лабораторії, майстерні, оснащені сучасним устаткуванням.

У перші роки діяльності кафедри її вчені займалися визначенням утомної міцності матеріалів, запропонували нові методи вдосконалювання технологічних процесів механічної обробки деталей, створили один із перших у країні «Атлас структур сталей» для Регістра СРСР. Згодом вони почали вивчати граничне тертя корозійної стійкості металів, нові гальванічні покриття, причини аварій суднових машин і механізмів, що мало велике значення для практики судноремонту та технічної експлуатації морського флоту.

Упродовж 1970–1980 рр. науковці кафедри проводили дослідження із визначення зносостійкості нових антифрикційних матеріалів, гуми і властивостей мастил, які застосовували у вузлах тертя механізмів морських суден.

Із 80-х рр. ХХ ст. під керівництвом проф. О. І. Стальніченка вчені займаються розробкою нових технологічних процесів, устаткування та наплавних матеріалів для відновлення і зміцнення деталей суднових машин, механізмів та пристроїв, а також досліджують корозійно-механічну міцність суднобудівних матеріалів, беруть активну участь у міжнародних конференціях і симпозиумах. У 1985 р. цей учений очолив кафедру технології матеріалів.

Великий внесок у підготовку висококваліфікованих фахівців для морського транспорту країни зробили викладачі, яких нині із вдячністю згадують випускники, — А. І. Пашенко, А. А. Дятлов, М. В. Єгоров, М. М. Снітковський, В. І. Махненко, В. А. Бузков, І. А. Галамазюк,

Г. В. Горбатюк, А. В. Костенко, А. В. Опарін, О. І. Сабуров, В. П. Матвеєнко, П. Н. Бабак, І. В. Винниченко; завідувачі лабораторії — І. І. Силаєв, С. Ю. Гаврилюк, В. В. Герасимов; майстри — А. І. Молокоєдов, В. А. Руденко, Д. Ф. Байрон, А. І. Радзюк, І. Т. Федоренко, І. А. Кукушкін, Б. Р. Білоцерківський, А. А. Єрмілін, К. Т. Фесенко, В. Є. Коваль, Г. К. Нирковський, М. А. Незгодюк. Спільними зусиллями вони виконували науково-дослідні роботи для флоту та підприємств ММФ.

Нині тут працюють високопрофесійні педагоги, які мають великий досвід діяльності на виробництві. Це доценти О. В. Кобзарук, Д. В. Іоргачов, ст. викл. Р. В. Котенко, викл. О. В. Шамо́в. Серед них є й ветерани університету, зокрема завідувач, проф. О. І. Стальніченко, доц. Б. В. Смажило, ст. викл. Є. В. Генріксен. Вони проводять навчально-методичну роботу на чотирьох факультетах стаціонарного і заочного відділень.

Викладачі кафедри технології матеріалів підготували підручники, навчальні та методичні посібники, які є основою навчального процесу. За весь період діяльності кафедри вони видали більше 700 науково-методичних робіт, статей, доповідей.

Кафедра охорони та безпеки на морі

Волошин Андрій Олександрович — завідувач кафедри, к. т. н., доц., професор ОНМУ, член-кореспондент Транспортної академії України.

Народився 21 березня 1951 р. у м. Одеса.

У 1973 р. закінчив судномеханічний факультет ОПМФУ. Захистив кандидатську дисертацію «Розрахунок і дослідження гідравлічного приводу випускного клапана суднового малооборотного дизеля».

А. О. Волошин, завідувач кафедри, к. т. н., доцент, професор ОНМУ

Протягом 1973–1976 рр. обіймав посаду інженера-конструктора Чорноморського центрального проектно-конструкторського бюро. З 1976 р. Андрій Олександрович пройшов шлях старшого лаборанта, асистента, доцента, декана судномеханічного факультету, проректора з навчально-виховної роботи. У 2004 р. очолив кафедру охорони та безпеки на морі Одеського національного морського університету.

У колі наукових інтересів А. О. Волошина — суднові дизелі, підготовка і дипломування моряків, боротьба з тероризмом, охорона суден та портових споруд.

Він є автором 60 наукових і науково-методичних праць.

Нагороджений почесними грамотами Міністерства освіти і науки України. Відмінник освіти України.

Для посилення боротьби з тероризмом на морському транспорті у грудні 2002 р. у штаб-квартирі Міжнародної морської організації (м. Лондон, Великобританія) на дипломатичній конференції країн-учасниць Міжнародної конвенції з охорони людського життя на морі 1974 р. (SOLAS-74) були прийняті поправки до цієї конвенції і Міжнародний кодекс з охорони суден та портових засобів. У 2003 р. для удосконалення навчального процесу, підвищення ефективності роботи з підготовки спеціалістів для морегосподарського комплексу країни у сфері забезпечення безпеки екіпажів морських суден і перевезень, охорони об'єктів транспорту, запобігання забрудненню навколишнього середовища, виконання вимог міжнародних конвенцій, а також для реалізації умов угод про співпрацю університету з Антитерористичним центром при Службі безпеки України, Державним департаментом морського і річкового транспорту Міністерства транспорту і зв'язку України та ДП «Агентство морської безпеки» в ОНМУ була заснована кафедра безпеки на водному транспорті. Наступного року вона отримала свою сучасну назву — «Охорона і безпека на морі».

У 2005 р. при кафедрі був створений тренажерний центр, директором якого призначений випускник Всесвітнього морського університету (м. Мальме, Швеція), к. т. н., доц. С. А. Шуньгін.

Нині тут працюють висококваліфіковані педагоги, які мають великий науковий та виробничий досвід, — завідувач

Судномеханічний факультет пишається своїми випускниками. Серед них — розвідник, герой Одеського підпілля М. А. Гефт (1936 р.в.); директор Одеського судноремонтного заводу ім. 50-річчя Радянської України І. Д. Молощицький; директор Кілійського судноремонтного заводу М. А. Мельник; теплофізик О. В. Блещунов (1938 р.в.); головний інженер Радянського Дунайського пароплавства В. І. Гусак (1945 р.в.); гол. інженер ЧМП М. Я. Ермошкін; зав. відділу Інституту технічної теплофізики АН УРСР Л. О. Коздоба; генеральний директор Іллічівського СРЗ Л. М. Кошарський (1971 р.в.); заст. міністра транспорту

Зліва направо: перший ряд: старші викладачі І. М. Золотко, В. І. Окулов, доценти О. В. Гаврилов, А. О. Волошин, В. М. Сем'янінов; другий ряд: доценти С. А. Шуньгін, І. О. Пуляєв

кафедри, доц. А. О. Волошин, доценти О. В. Гаврилов, С. А. Шуньгін, старші викладачі В. І. Окулов, І. О. Пуляєв, асистенти С. В. Заяц, А. А. Коваленко. Вони розробили навчально-методичні праці, які є основою освітнього процесу.

Великий внесок у розбудову кафедри та підготовку фахівців для морського транспорту країни зробили викладачі, яких нині із вдячністю згадують студенти і випускники університету, а також працівники кафедри: капітани першого рангу — к. т. н., доц. В. М. Сем'янінов, доц. В. В. Соломонік, В. О. Бойко, полковник І. М. Золотко.

Викладачі проводять заняття на всіх факультетах університету за напрямками «Охорона людського життя на морі», «Охорона суден і портових засобів», «Цивільний захист». Здійснюється підготовка офіцерів охорони портових засобів і судноплавних компаній.

Співробітники кафедри використовують сучасні методи навчання. Під керівництвом доц. А. О. Волошина вони створили бібліотеку, яка складається з найновіших документів, ухвалених Міжнародною морською організацією, Європейським агентством із питань морської безпеки. З 2000 р. у складі делегації України завідувач кафедри постійно бере участь у сесіях Комітету з безпеки на морі Міжнародної морської організації. Фільмотека навчальних фільмів та комп'ютерних програм цього підрозділу університету нараховує більше 600 одиниць.

Для виконання вимог міжнародних конвенцій викладачі кафедри долучилися до створення вітчизняної нормативно-правової бази з питань підготовки і дипломування моряків, забезпечення охорони суден та портових засобів. Їхні наукові розробки також присвячені цим проблемам.

України Ю. Б. Крук (1972 р.в.); президент ВАТ «Укрферрі» О. М. Курлянд (1972 р.в.); директор ВАТ «Бруклін-Київпорт» В. О. Пустоваров; голова правління ВАТ «Іллічівський СРЗ» М. З. Рафаєвич; директор Іллічівського СРЗ О. М. Роголін; гол. інженер ЧМП Ю. А. Швед; директор Одеського СРЗ № 1 В. С. Яворський (1952 р.в.); заступник голови ради ветеранів ЧМП О. М. Булович (1954 р.в.); заст. голови правління підприємства «Дунайська судносервісна компанія» Ю. В. Канашевський (1972 р.в.); член науково-технічної ради ММФ СРСР Г. П. Пилипенко; нач. відділу УкрНДІМФ В. О. Платонов.